

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

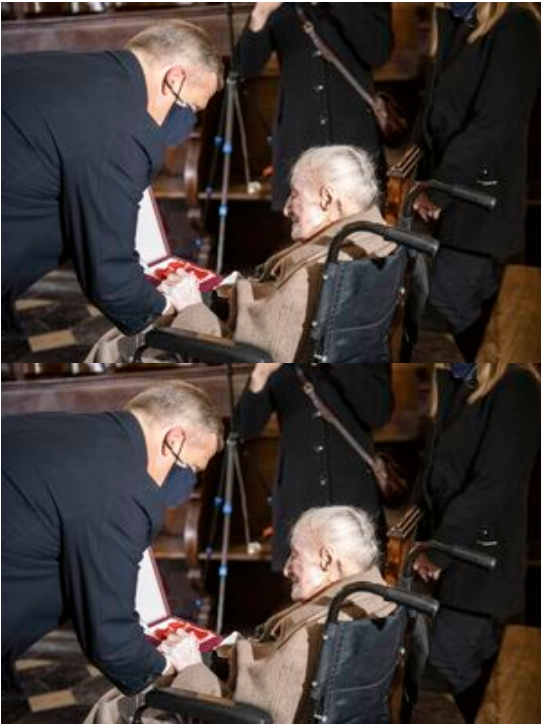
<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/fotorelacje/121703,W-Krakowie-pochowano-prof-Andrzeja-Poltawskiego-naukowca-z-olnierza-AK-powstanca-.html>
26.04.2024, 17:50

W Krakowie pochowano prof. Andrzeja Półtawskiego, naukowca, żołnierza AK, powstańca warszawskiego

4 listopada 2020 r. w bazylice Mariackiej w Krakowie odbyły się uroczystości pogrzebowe prof. Andrzeja Półtawskiego, filozofa, etyka, antropologa, współpracownika kard. Karola Wojtyły, w młodości żołnierza AK, powstańca warszawskiego, jeńca niemieckiego stalagu.

Prof. Półtawski zmarł 29 października 2020 r. w wieku 97 lat. Odszedł wybitny myśliciel, specjalista w zakresie antropologii filozoficznej, fenomenologii, filozofii chrześcijańskiej, personalizmu i teorii poznania, ceniony uczeń Romana Ingardena. Mąż dr Wandy Półtawskiej, specjalistki w dziedzinie psychiatrii, działaczki pro-life, w czasie II wojny światowej łączniczki konspiracyjnej, więzionej w KL Ravensbrück, uhonorowanej w 2019 r. przez IPN tytułem Kustosza Pamięci Narodowej.

Prezydent RP odznaczył pośmiertnie prof. Półtawskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Odznaczenie przekazał na ręce żony Zmarłego minister Piotr Ćwik. Po nabożeństwie żałobnym dalsza część uroczystości pogrzebowych odbyła się na cmentarzu Salwatorskim. W imieniu krakowskiego IPN kwiaty na grobie złożyła Roksana Szczypta-Szczęch.

Prof. Andrzej Półtawski
(1923-2020). Fot.
Sławek Kasper (IPN)

Z urodzenia warszawiak, patriota

Andrzej Półtawski urodził się 22 lutego 1923 r. w Warszawie, w rodzinie Adama i Stefanii z domu Cichockiej. W 1938 r. ukończył III Miejskie Gimnazjum Męskie, a dwa lata później zdał maturę w tajnym nauczaniu (Państwowe Liceum im. Czackiego w Warszawie). Po maturze rozpoczął studia techniczne w Wyższej Szkole Budowy Maszyn im. Hipolita Wawelberga i Stanisława Rotwanda, a następnie w Państwowej Wyższej Szkole Technicznej, otwartej przez okupanta niemieckiego w miejsce Politechniki Warszawskiej.

W 1942 r. wstąpił w szeregi Narodowych Sił Zbrojnych, a następnie Armii Krajowej. Walczył w powstaniu warszawskim, w stopniu podchorążego (pseudonim „Majski”), w zgrupowaniu „Żagłowiec” II Obwodu „Żywiciel” (Żoliborz) Warszawskiego Okręgu Armii Krajowej. Po upadku powstania trafił do niemieckiej niewoli. Jako jeńiec nr 47472 przebywał w stalagu XI A

Altengrabow i Gross Lübars koło Magdeburga.

Po odzyskaniu wolności wrócił do kraju. Ukończył jeszcze jeden rok na Politechnice Warszawskiej z siedzibą tymczasową w Lublinie, po czym zmienił kierunek studiów. Postanowił poświęcić się filozofii. „Zawsze miałem przede wszystkim teoretyczne zainteresowania” - mawiał.

Z wyboru krakowianin, filozof

Osiadł w Krakowie. Podjął studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego uwieńczone w 1950 r. magisterium, napisanym pod kierunkiem prof. Romana Ingardena. Z Krakowem związał też życie osobiste i rodzinne, poślubiając 31 grudnia 1947 r. Wandę z domu Wojtasik.

Nie od razu mógł realizować się jako filozof i naukowiec. Przez sześć lat pracował w budownictwie i przemyśle. W latach 1956-1957, na zlecenie Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, badał łacińskie rękopisy filozoficzne w Bibliotece Jagiellońskiej. To wtedy poznał Karola Wojtyłę.

Pracę naukowo-dydaktyczną na UJ prowadził w latach 1957-1970 jako starszy asystent, a potem adiunktem w Katedrze Filozofii, kierowanej przez prof. Ingardena. Tytuł doktora uzyskał w 1964 r. przedkładając rozprawę „Rzeczy i dane zmysłowe. Świat i spostrzeżenie u G. E. Moore'a”, opublikowaną dwa lata później. Habilitował się w 1972 r. na podstawie pracy „Świat, spostrzeżenie, świadomość. Fenomenologiczna koncepcja a realizm”, wydanej drukiem w roku następnym.

W latach 1973-1993 pracował na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie jako adiunkt i docent (od 1980 r.). Kierował Studium Teorii Poznania ATK (od 1974 r.), a później Katedrą Teorii Poznania (od 1982 r.). W 1985 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1993 r.

zwyczajnego.

Przez cały okres aktywności zawodowej na ATK, aż do przejścia na emeryturę w 1993 r., dojeżdżał do Warszawy z Krakowa. Pracował też jako wykładowca teorii poznania na Studium Polskiej Prowincji Zakonu Dominikanów w Krakowie (1983-1993) i gościnny profesor zagranicznych ośrodków akademickich, m.in. w Stanach Zjednoczonych i Holandii.

Filozof z filozofem

Andrzej Póltawski przez wiele lat współpracował z metropolitą krakowskim abp./kard. Karolem Wojtyłą, a potem papieżem Janem Pawłem II. Redagował m.in. jego studium „Osoba i czyn”, wydane drukiem w 1969 r. Wraz z małżonką współorganizował akademicki ruch katolicki, był członkiem Papieskiej Rady ds. Rodziny. Poprzez podobne postrzeganie wartości i osoby - obaj zwolennicy antropologii filozoficznej i fenomenologii - wzajemnie wpływali na rozwój swojej myśli filozoficznej. Aparat bezpieczeństwa odnotowywał kontakty i ich zażyłość, aczkolwiek - być może z uwagi na trudne treści filozoficzne - większą uwagę zwracano na działalność Wandy Póltawskiej, przy okazji odnotowując aktywność jej męża i jego relacje z metropolitą krakowskim.

O przyjacielskich stosunkach świadczyły odwiedziny, wspólnie spędzany czas wolny. Tego typu informacje, zasłyszane od agentury, dokumentowano. Dla przykładu w lipcu 1961 r. zaobserwowano, że „do mieszkania bp. Wojtyły nie przychodziło wiele osób”. Wśród nielicznych odwiedzających była Póltawska, „jeden raz była z mężem”. Funkcjonariusz SB odnotował, że: „przebywali u bp. Wojtyły kilkanaście lub kilkadziesiąt minut”. Z kolei w grudniu 1961 r., gdy hierarcha zmagał się z chorobą, Póltawscy „widziani byli u bp. Wojtyły najczęściej”, obok dwóch innych osób. Dekadę później rozpoznano, że kard. Wojtyła planował spędzić część urlopu na kajakach. Po tej informacji zanotowano: „W tym samym czasie na terenie olsztyńskiego będą urlopować Wanda i Andrzej

Półtawscy". Informacja o „urlopowych spotkaniach i planach kard. K. Wojtyły” została przekazana m.in. do Departamentu IV MSW i Wydziału Administracyjnego Komitetu Wojewódzkiego PZPR.

Tekst Łucja Marek